

Porównanie wyników symulacji polskiego systemu emerytalnego

Nota IGTE:

Dyskusja nad zmianami w systemie emerytalnym, a szczególnie tryb prac nad założeniami ustawy nowelizującej ustawę o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych spowodowały, że Izba Gospodarcza Towarzystw Emerytalnych zwróciła się do firmy Deloitte o przygotowanie raportu na temat konsekwencji proponowanych zmian. W załączonym dokumencie przedstawiamy prezentację tego raportu.

W raporcie porównywane są konsekwencje trzech możliwych scenariuszy dalszego postępowania:

1. Braku zmian w dotychczasowym ustawodawstwie dotyczącym systemu emerytalnego i zachowaniu kluczowych parametrów (SCENARIUSZ BAZOWY).
2. Przeprowadzenia zmian w systemie emerytalnym zgodnie z projektem przedstawionym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (SCENARIUSZ MPiPS).
3. Przeprowadzenia zmian zgodnie z propozycjami środowiska funduszy emerytalnych, co oznacza wprowadzenie od dawna postulowanej wielofunduszowości, benchmarku zewnętrznego, zmian limitów inwestycyjnych, jak również nowych propozycji w zakresie opłat, które nadal są przedmiotem prac i analiz (SCENARIUSZ IGTE).

Warszawa, 25 maja 2010

ZAKRES PRAC

Zakres prac Deloitte obejmował przeprowadzenie symulacji wysokości przyszłych emerytur z I i II filaru wraz z prognozą wpływów składkowych i wydatków na świadczenia emerytalne Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w następujących trzech scenariuszach:

- **Scenariusz bazowy:** scenariusz ten zakłada, że ustawodawstwo dotyczące systemu emerytalnego nie ulegnie zmianie oraz że wszystkie kluczowe parametry systemu pozostaną takie same.
- **Scenariusz alternatywny I („MPiPS”):** obejmuje zmiany opisane w projekcie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 stycznia 2010r. Scenariusz ten zakłada, że udział składki kierowanej do filaru II spadnie z 7.3% do 3.0%, a w rządowym filarze I odpowiednio wzrośnie (tj. z 12.22% do 16.52%). Co więcej, dozwolone będzie przeniesienie całości (lub określonej części) funduszy zgromadzonych w filarze II do rządowego filaru systemu. Taki transfer będzie możliwy dopiero pięć lat przed osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego lub później (tzn. od 60-ego roku życia dla mężczyzn i 55 dla kobiet).
- **Scenariusz alternatywny II („IGTE”):** obejmuje postulowane przez Izbę Gospodarczą Towarzystw Emerytalnych proponowane zmiany w polityce inwestycyjnej, tj:
  - ❖ wielofunduszowość – zróżnicowanie strategii inwestycyjnej w zależności od czasu pozostałego do przejścia na emeryturę danego uczestnika,
  - ❖ zmiany w strukturze wynagradzania Powszechnych Towarzystw Emerytalnych.

Metodologia i ograniczenia:

- Deloitte opracowało model polskiego systemu emerytalnego.
- Model zawiera dwie główne grupy obliczeń: obliczenia na poziomie poszczególnego uczestnika oraz obliczenia na poziomie zagregowanej grupy uczestników systemu.
- W ramach analizy Deloitte wykonało prognozę wpływów składkowych i wydatków na świadczenia emerytalne Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
- Projekcja została przeprowadzona na podstawie dostępnych danych, które były ograniczone do sum i średnich dla grup osób w podobnym wieku.
- Wykonane prace zakładają, że środowisko ustawodawcze będzie w przyszłości zasadniczo podobne do tego z przeszłości.
- Wykonane prace zakładają, że struktura instytucjonalna systemu emerytalnego oraz ogólnego makroekonomicznego środowiska pozostanie bez zmian.
- Obliczenia są agregowane w celu otrzymania prognozy całkowitych przepływów pieniężnych.
- Model jest deterministyczny i nie wycenia w żaden sposób wyższego ryzyka związanego z inwestycjami w akcje.

Założenia:

- Założenia oraz dane o członkach systemu emerytalnego zostały oparte na następujących źródłach
  - EUROSTAT
  - LABORSTA
  - Komisja Europejska

- GUS
- ZUS
- KRUS
- IGTE
- KNF
- Economist Intelligence Unit
- Wykorzystano:
  - założenia makroekonomiczne
  - założenia ogólne dotyczące systemu
  - parametry prawne
  - założenia projekcji populacji oraz dotyczące nowych członków
- Założenia zostały oparte o informacje dostępne publicznie, informacje otrzymane na zapytanie Deloitte oraz o obliczenia Deloitte na podstawie uzyskanych danych.

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

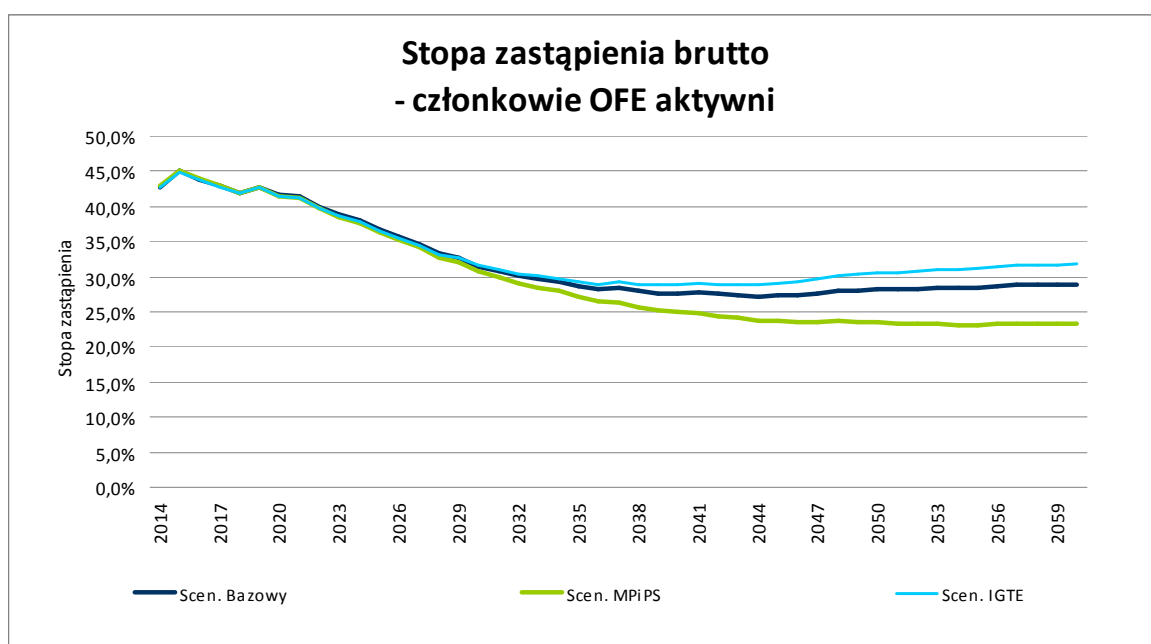
Z przeprowadzonych analiz wynika, że zarówno stopa zastąpienia jak i waloryzacja emerytury w scenariuszu MPiPS jest niższa, niż w pozostałych dwóch scenariuszach, co świadczy o atrakcyjności filaru II.

- Dzięki zakładanej wielofunduszowości, a w szczególności umożliwieniu agresywniejszej polityki inwestycyjnej w początkowym okresie kumulacji środków w OFE, stopy zastąpienia uzyskiwane w scenariuszu IGTE są wyższe niż w scenariuszu bazowym. Różnice między scenariuszami zwiększają się dla kolejnych kohort osób przechodzących na emeryturę. Wynika to z faktu, iż filar II jest atrakcyjniejszy dla osób, które uczestniczą w nim przez większość swojej kariery zawodowej, jak również z uwagi na prognozowane zmiany ekonomiczne i demograficzne, na podstawie których wskaźnik waloryzacji kapitału początkowego i składek w filarze I maleje z czasem.
- W scenariuszu IGTE uzyskiwana jest wyższa emerytura, pomimo wyższych opłat za zarządzanie. Jak jednak pokazują wyniki przeprowadzonej analizy wrażliwości, zmiana opłaty za zarządzanie w bardzo niewielkim stopniu wpływa na wysokość przyszłej emerytury.
- Wyniki dla filaru I są jednakowe w scenariuszu bazowym i IGTE, gdyż scenariusz IGTE nie dotyczy zmian w filarze I.
- Należy podkreślić, że scenariusz MPiPS nie przywraca równowagi w bilansie systemu w horyzoncie długoterminowym. Co prawda poprawia on sytuację finansową na początku projekcji, ale należy pamiętać, że bilans odzwierciedla jedynie przepływy finansowe, bez uwzględnienia zmiany w zobowiązaniach wobec przyszłych emerytów. Zwiększona część składki kierowana do filaru I przeznaczana jest na wypłatę bieżących emerytur, a nie odkładana w postaci rezerwy na wypłatę przyszłej emerytury dla danego uczestnika, jak ma to miejsce w filarze II. W konsekwencji, pomimo początkowej poprawy finansowej sytuacji FUS, scenariusz MPiPS prowadzi do znacznego zwiększenia zadłużenia wynikowego.

PRZYSZŁE EMERYTURY

Stopa zastąpienia

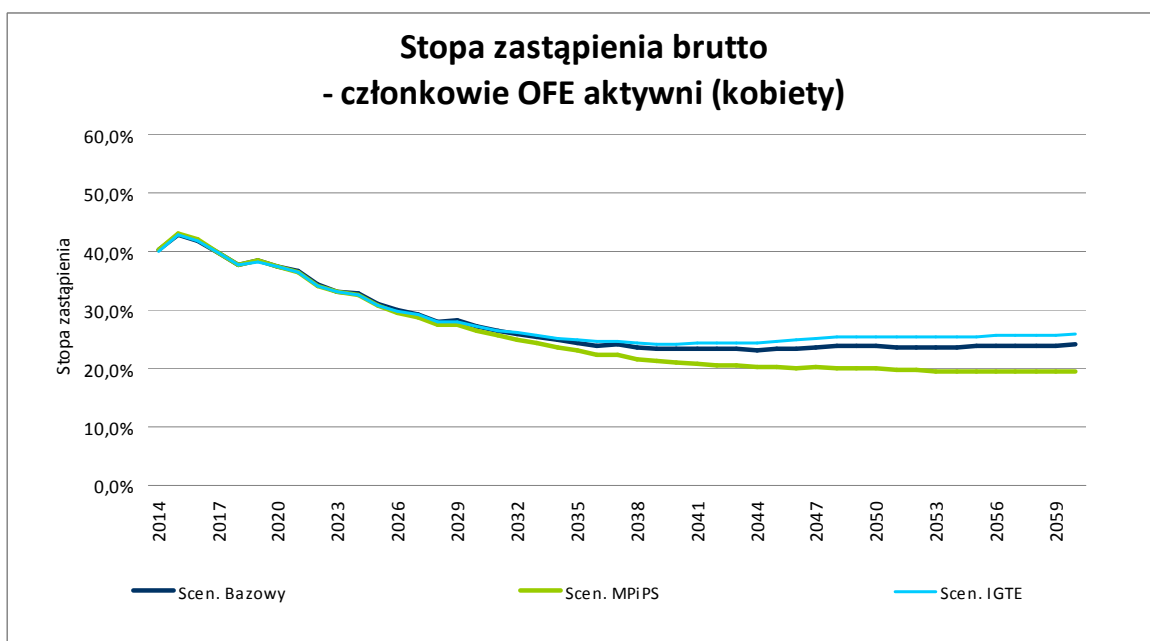
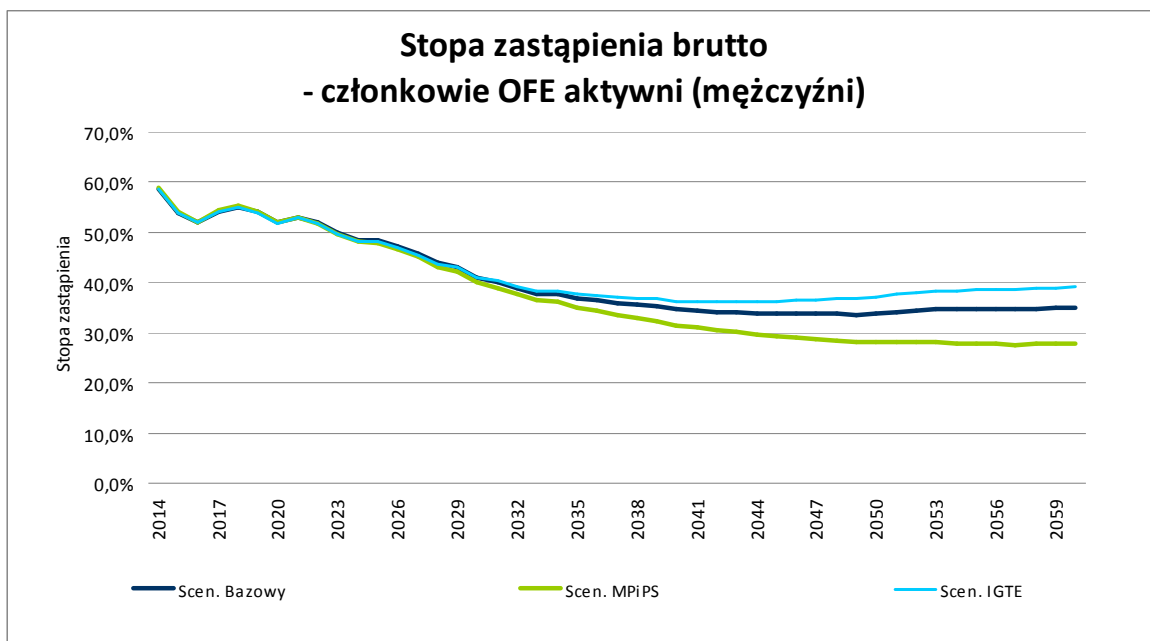
Wykres poniżej przedstawia porównanie stóp zastąpienia brutto dla aktywnych członków OFE. Stopa zastąpienia została zdefiniowana jako stosunek nowo przyznanej emerytury brutto dla odchodzących na emeryturę w danym roku kalendarzowym do wynagrodzenia brutto z okresu tuż przed przejściem na emeryturę. Wyniki prezentowane są od roku 2014 a podyktowane jest to tym, że kobiety osiągnące wiek emerytalny w okresie 2009-2013 mogą skorzystać z tzw. emerytury mieszanej, co zaburza analizę porównawczą.

Komentarz:

- Średnia emerytura dla członków OFE w scenariuszu MPIPS jest niższa w porównaniu do scenariusza bazowego, co jest naturalną konsekwencją niższej stopy zastąpienia.
- Podobnie, średnia emerytura dla członków OFE w scenariuszu IGTE jest wyższa w porównaniu do scenariusza bazowego.

Poniższe wykresy przedstawiają porównanie stóp zastąpienia brutto dla członków OFE w podziale na płeć.

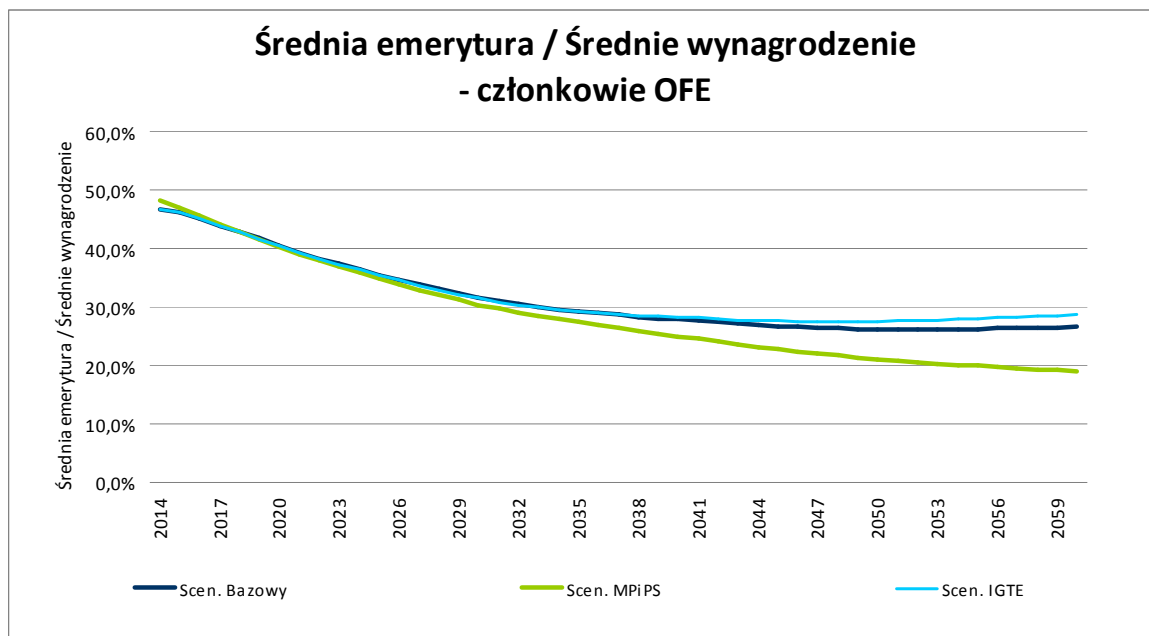

Komentarz:

- Stopa zastąpienia w momencie przejścia na emeryturę według scenariusza IGTE jest większa od stopy zastąpienia w scenariuszu bazowym zarówno dla kobiet jak i dla mężczyzn, chociaż różnice te są nieznacznie mniejsze w przypadku kobiet.
- Stopa zastąpienia dla kobiet jest niższa od stopy zastąpienia dla mężczyzn ze względu na niższy wiek emerytalny oraz statystycznie mniejsze zarobki.

Średnia emerytura

Wykres przedstawia porównanie średniej emerytury członków OFE wyrażonej w procencie średniego wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym.

Komentarz:

- Średnia emerytura dla członków OFE w scenariuszu MPIPS jest niższa w porównaniu do scenariusza bazowego, co jest naturalną konsekwencją niższej stopy zastąpienia.
- Podobnie, średnia emerytura dla członków OFE w scenariuszu IGTE jest wyższa w porównaniu do scenariusza bazowego.

WALORYZACJA/INDEKSACJA EMERYTUR

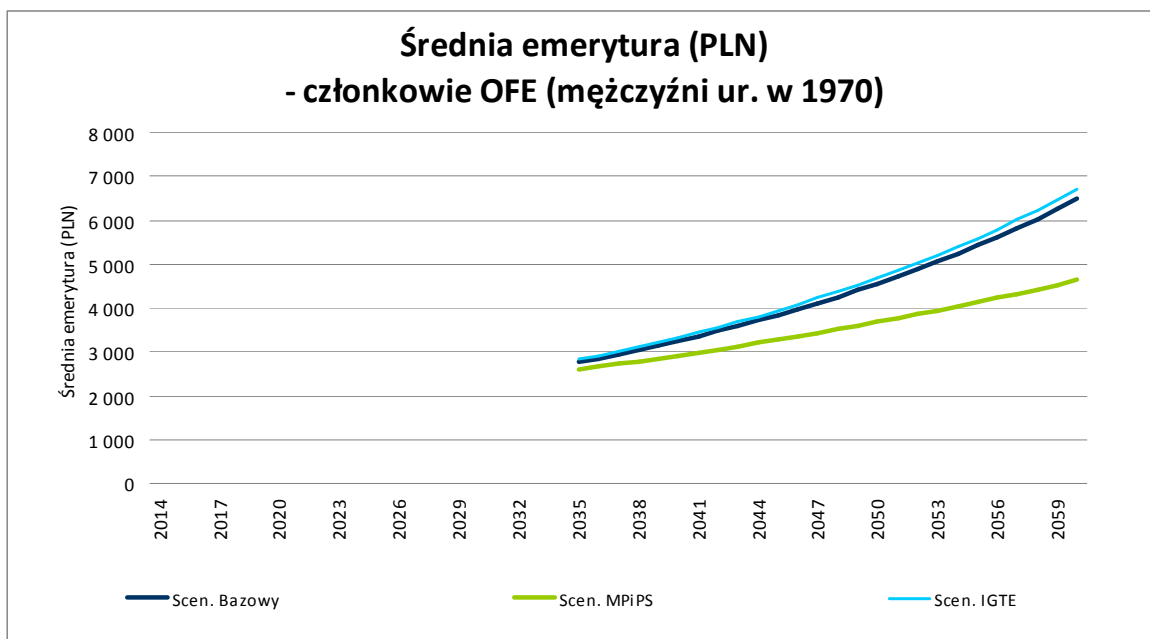
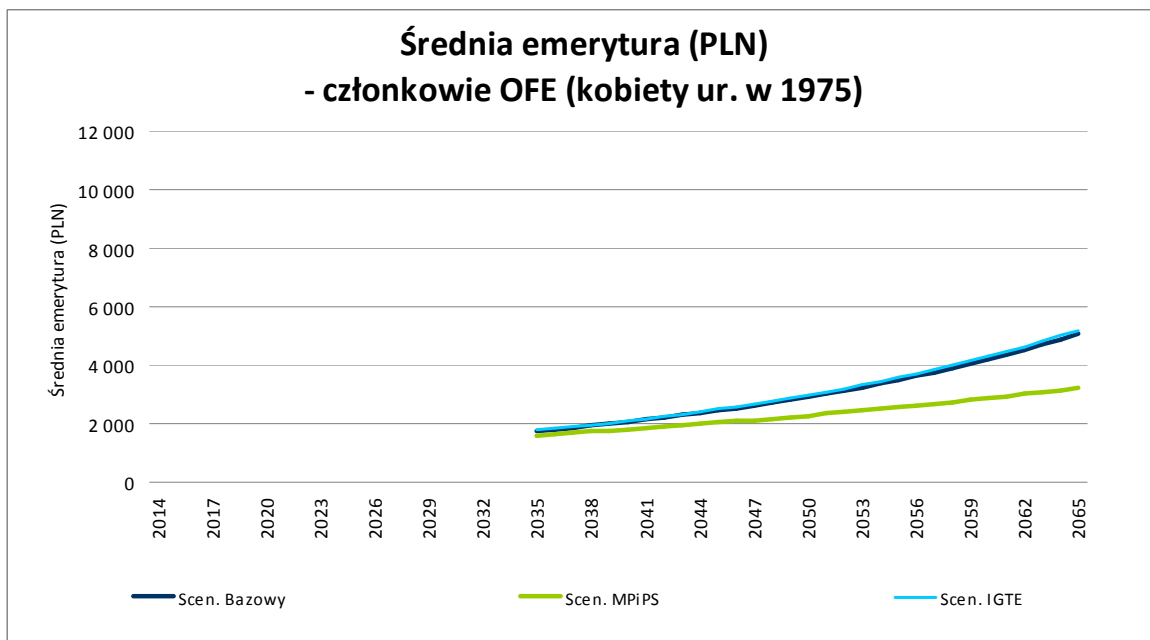
Waloryzacja/indeksacja emerytur

W filarze I stopa waloryzacji emerytur jest definiowana jako średni roczny wskaźnik dóbr konsumenckich i usług w poprzednim roku kalendarzowym, zwiększony co najmniej o 20% realnego wzrostu średnich miesięcznych wynagrodzeń w poprzednim roku kalendarzowym.

W filarze II waloryzacja wypłacanych emerytur kapitałowych jest możliwa dzięki mechanizmowi udziału w zysku, który zakłada, że nadwyżka aktywów netto funduszu DEK (Dożywotnich Emerytur Kapitałowych) będzie w znaczącej części przeznaczona na zwiększenie wypłat dożywotnich emerytur kapitałowych.

Wykresy przedstawiają projekcję średniej emerytury dla następujących kohort:

- kohorta mężczyzn urodzonych w 1970 roku,
- kohorta kobiet urodzonych w 1975 roku.

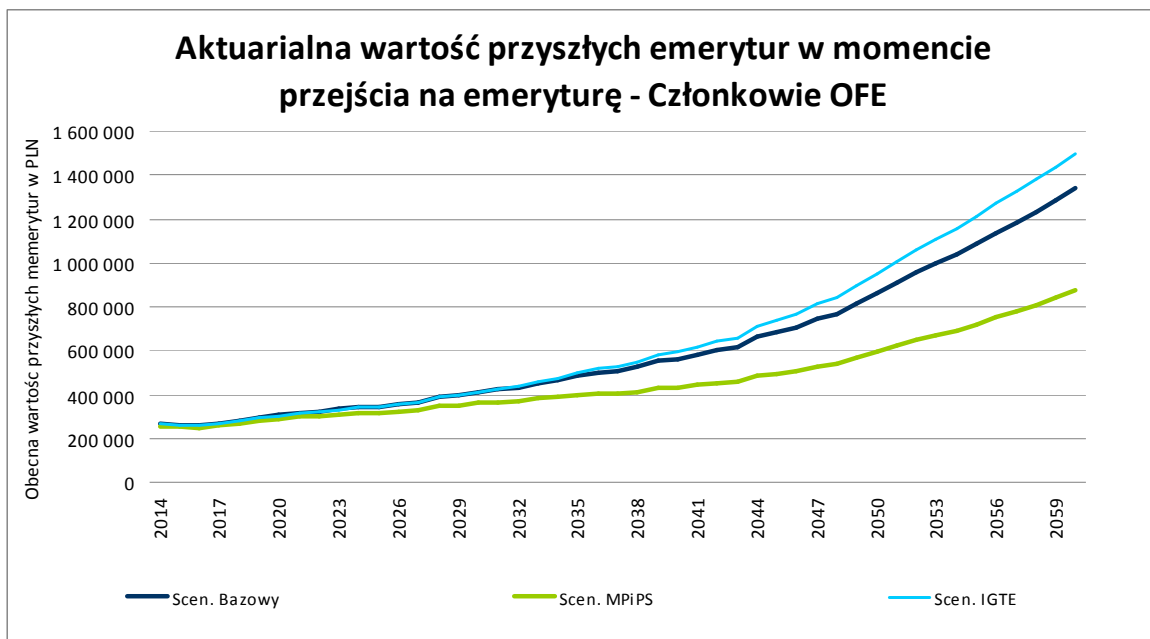

Komentarz:

Emerytura w scenariuszu MPIPS sukcesywnie maleje względem emerytury w pozostałych dwóch scenariuszach. Wynika to z przesunięcia części składki do filaru I, w którym waloryzacja emerytur jest niższa niż waloryzacja emerytury kapitałowej pochodzącej z filaru II. Dzieje się tak, ponieważ na bazie przyjętych założeń w naszym modelu udział w zysku z kapitałów DEK jest większy, niż inflacja powiększona o 20% realnego wzrostu wynagrodzeń.

Aktuarialna wartość emerytury

Poniższy wykres przedstawia wartość aktuarialną przyszłej emerytury (z obu filarów) obliczoną na moment przejścia na emeryturę dla członków OFE. Wartość ta obrazuje przyszłe wypłaty z emerytury z uwzględnieniem dyskontowania, a także prawdopodobieństw dożycia poszczególnego wieku.

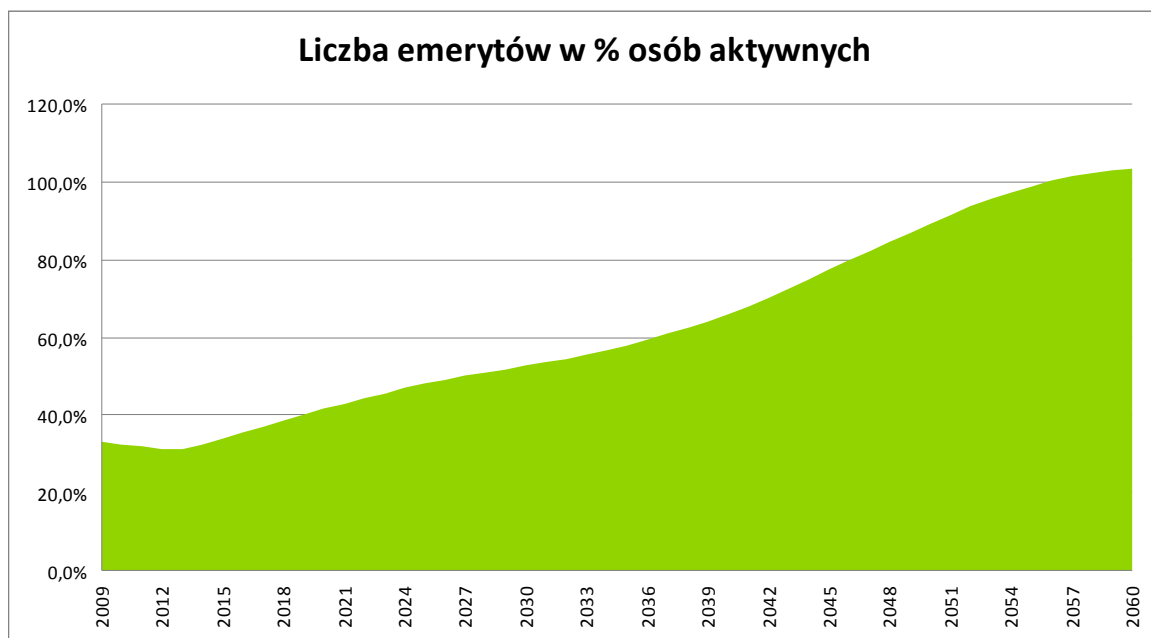
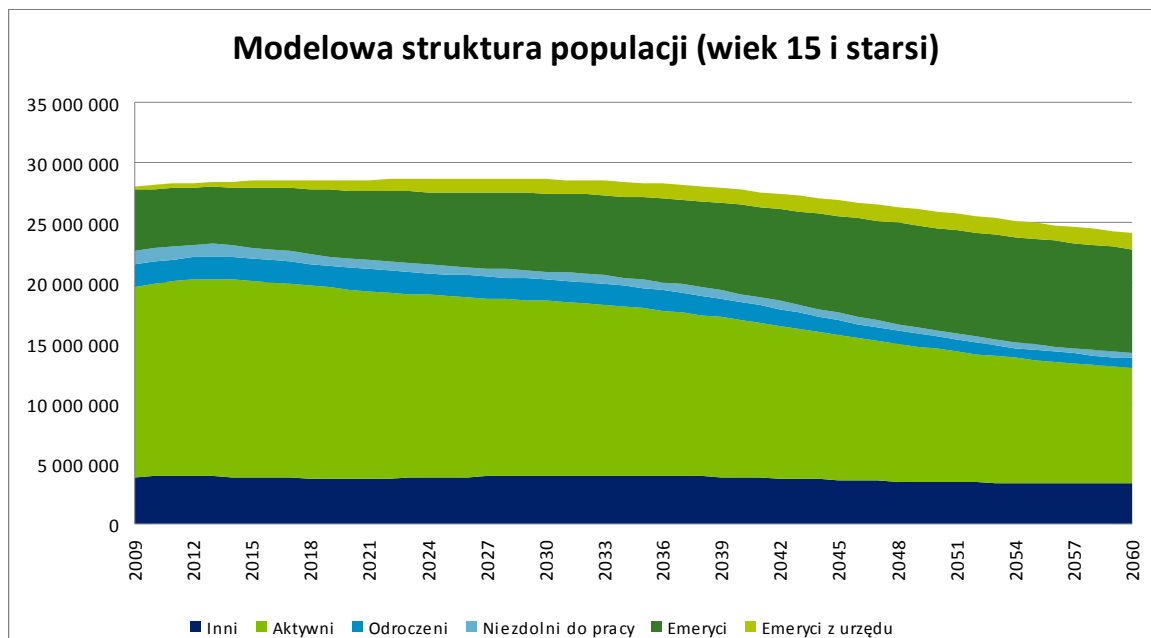
Komentarz:

- Porównanie aktuarialnej wartości emerytur wypłacanych w całym okresie ich pobierania ukazuje wpływ obydwu wspomnianych wcześniej czynników, tzn. stopy zastąpienia oraz wyższej waloryzacji emerytur kapitałowych.
- Dla młodszych kohort różnice między scenariuszami są coraz większe.

STRUKTURA POPULACJI

Struktura populacji

Dwa wykresy przedstawiają dodatkowe informacje dotyczące struktury uczestników systemu emerytalnego.

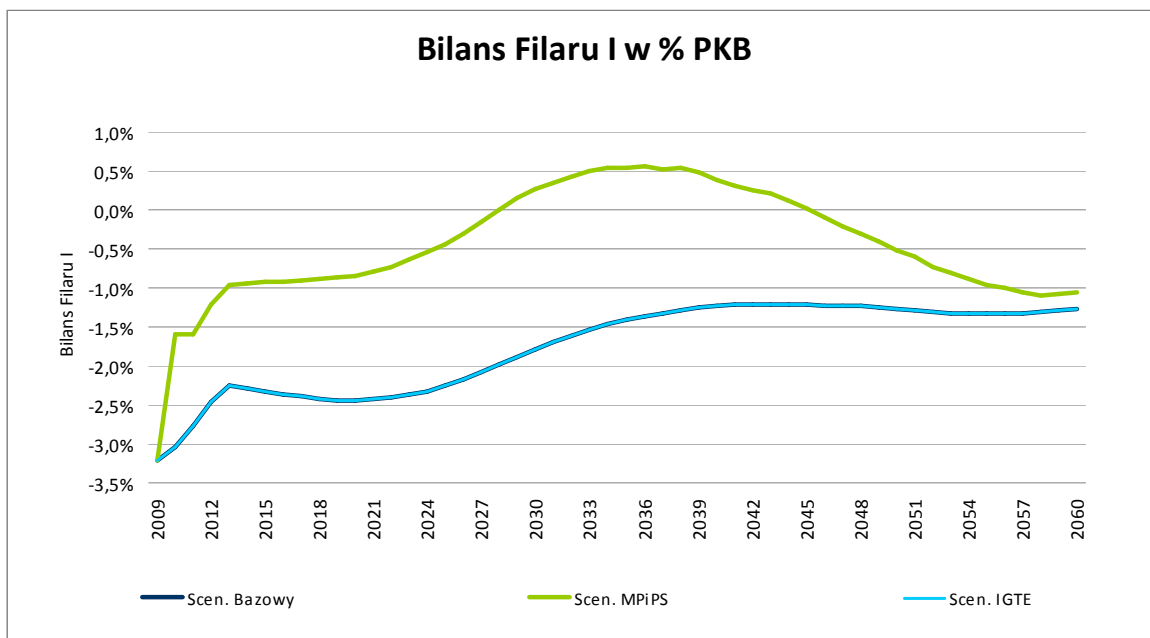
Komentarz:

- Łatwo zauważyć efekt starzenia się polskiego społeczeństwa.
- Obecnie liczba emerytów w stosunku do osób aktywnych zawodowo wynosi ok. 33%, jednak wartość ta rośnie do 50% w 2027 a następnie osiąga poziom 104% w 2060.

SYTUACJA FINANSOWA FUS

Bilans filaru I

Poniższy wykres przedstawia bilans filaru I w % PKB definiowany jako różnicę pomiędzy przychodami i wydatkami.

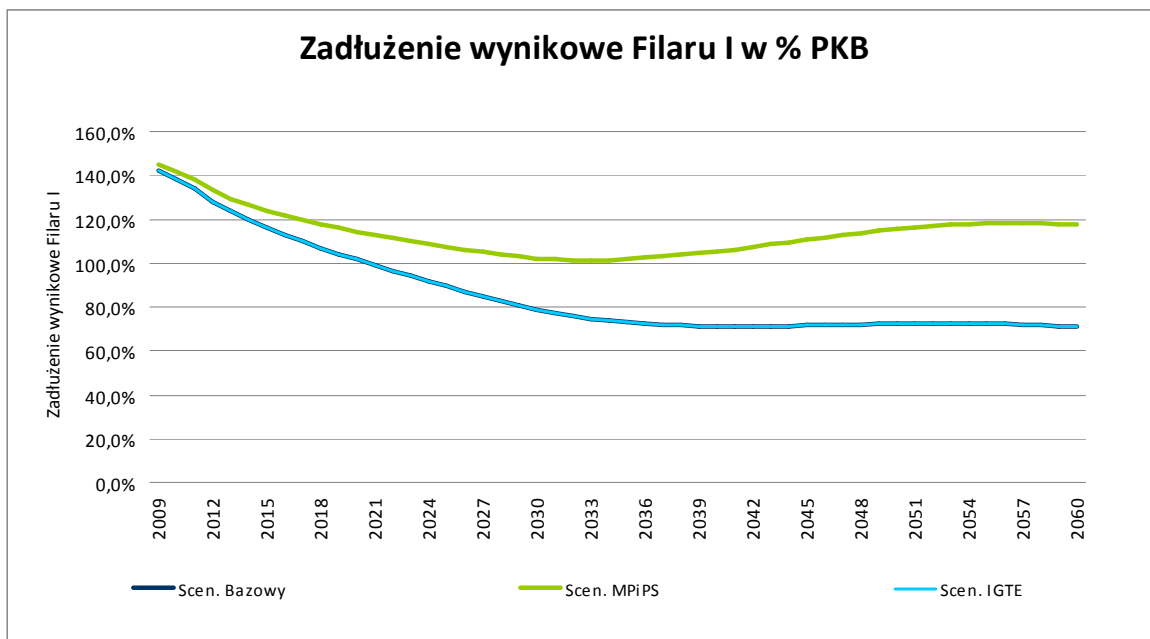
Komentarz:

- Bilans filaru I poprawia się dynamicznie w latach 2009 –2013, gdyż wypłacane są w tym okresie emerytury mieszane dla kobiet, tj. coraz większa część emerytury wypłacana jest na nowych (mniej korzystnych) zasadach.
- Widzimy, że wyniki w scenariuszu bazowym i IGTE są jednakowe. Dzieje się tak, gdyż scenariusz IGTE nie dotyczy zmian w filarze I. Natomiast bilans w scenariuszu MPiPS poprawia się, co jest naturalną konsekwencją natychmiastowego wzrostu wpływów ze składek wobec odroczonej w czasie wypłat z tytułu emerytur.
- Należy podkreślić, że scenariusz MPiPS nie przywraca równowagi w bilansie systemu w horyzoncie długoterminowym. Co prawda poprawia on sytuację finansową na początku projekcji, ale należy pamiętać, że bilans odzwierciedla jedynie przepływy finansowe bez uwzględnienia zmiany w zobowiązaniach wobec przyszłych emerytów, co zostanie przedstawione w dalszej części prezentacji.

Zadłużenie wynikowe filaru I

Następny wykres przedstawia zadłużenie wynikowe (zobowiązanie emerytalne) filaru I wyrażone w % PKB. Jest ono definiowane jako różnica pomiędzy wartością obecną świadczeń przypadającą na emerytów oraz uczestników aktywnych obecnych w systemie w danym roku kalendarzowym, a składkami wpłaconymi w przyszłości przez tych uczestników. Mierzy ona, ile państwo musiałoby pożyczyć, aby zgromadzić aktywa / rezerwy na sfinansowanie emerytur

dla wszystkich tych uczestników, którzy już są w systemie emerytalnym, przy założeniu, że system nie bierze pod uwagę wszystkich tych, którzy nie przystąpili jeszcze do systemu.

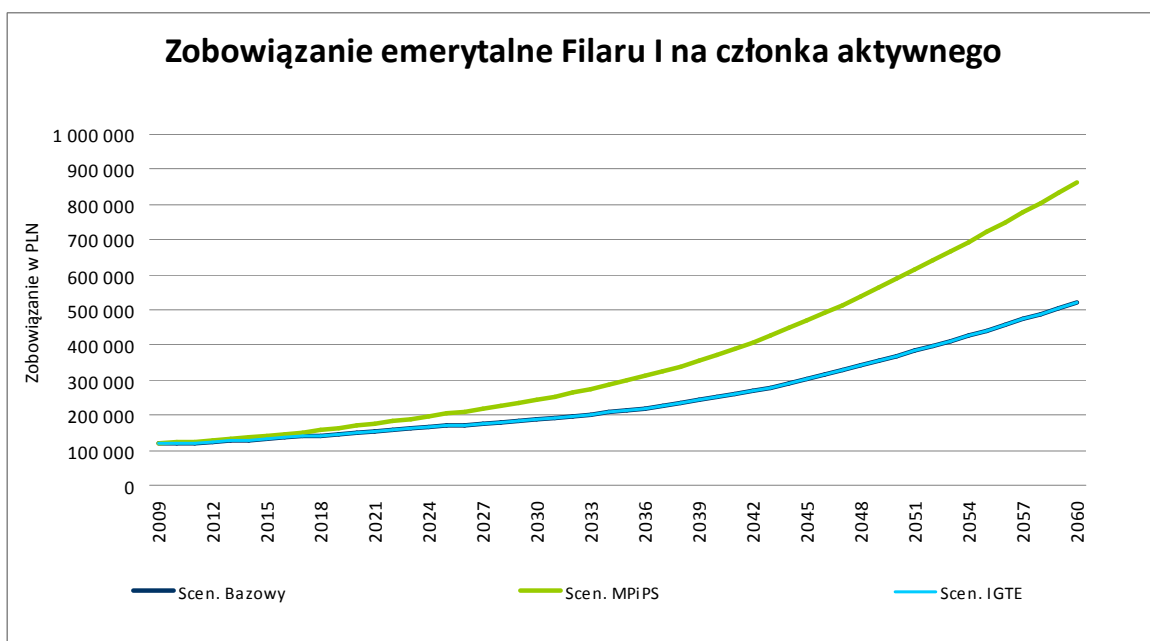

Komentarz:

Scenariusz MPIPS prowadzi do znacznego zwiększenia zadłużenia wynikowego, co niweluje korzyści wynikające z poprawienia bilansu filaru I w początkowych latach projekcji.

Zobowiązania emerytalne w filarze I na członka

Wykres poniżej przedstawia wielkość zobowiązania emerytalnego (zadłużenie wynikowe) filaru I na aktywnego członka.

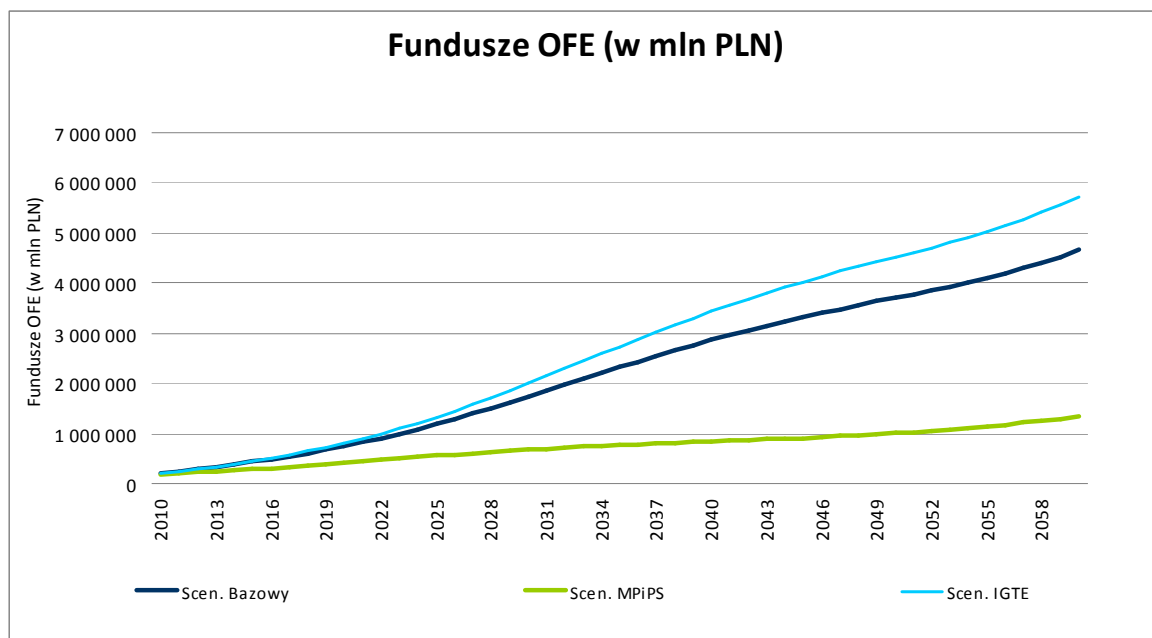

Komentarz:

- Scenariusz MPiPS powoduje wyraźny wzrost zobowiązania emerytalnego na aktywnego członka systemu. Dzieje się tak, gdyż większa część składki jest kierowana do filaru I i przeznaczana jest na wypłatę bieżących emerytur innym członków, a nie odkładana w postaci rezerwy na wypłatę w przyszłości emerytury dla danego uczestnika, jak ma to miejsce w filarze II.
- Zadłużenie w scenariuszu bazowym i scenariuszu IGTE jest jednakowe, gdyż propozycje IGTE nie zmieniają zasad obowiązujących w filarze I.

FUNDUSZE OFE

Fundusze OFE – aktywa

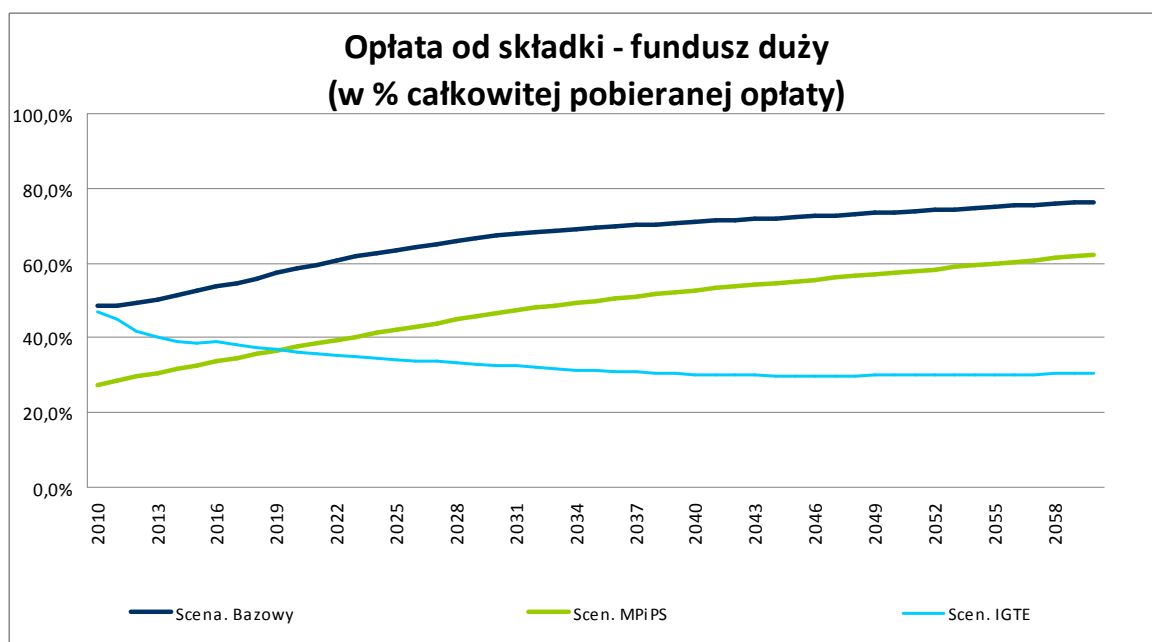
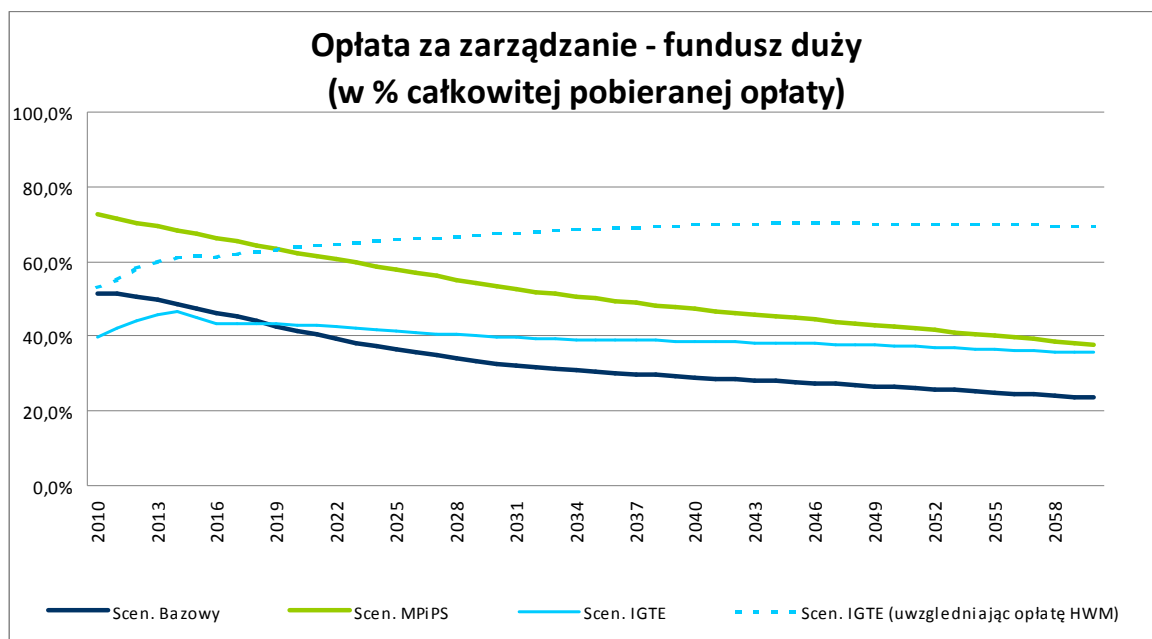

Komentarz:

- Scenariusz MPiPS pokazuje najniższą wartość funduszy OFE. Jest to naturalna konsekwencja zmniejszenia wysokości składek kierowanych do filaru II.
- Wartość funduszy OFE jest największa w scenariuszu IGTE (mimo, że opłaty za zarządzanie są wyższe co zostanie przedstawione w dalszej części). Dzieje się tak dzięki wprowadzonej wielofunduszowości, w tym agresywniejszej polityce inwestycyjnej w początkowym okresie płacenia składek.

Pobierane opłaty – duże fundusze OFE

Dwa wykresy przedstawiają projekcję wysokości pobieranych opłat za zarządzanie i opłaty od składki dla funduszy o dużej wartości zgromadzonych aktywów.

Komentarz:

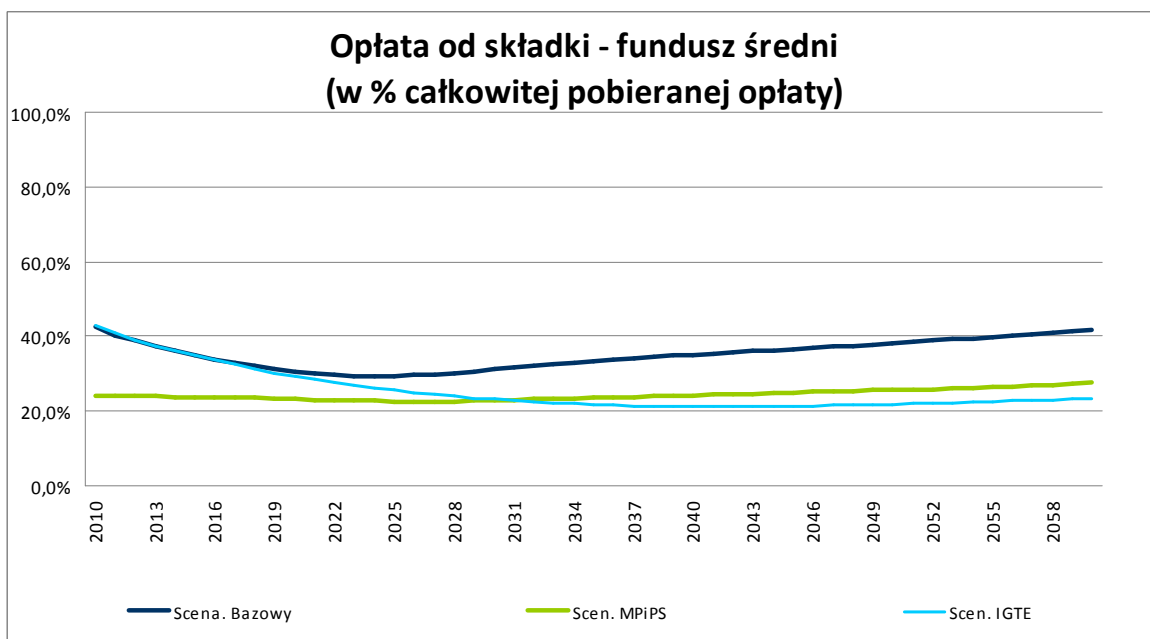
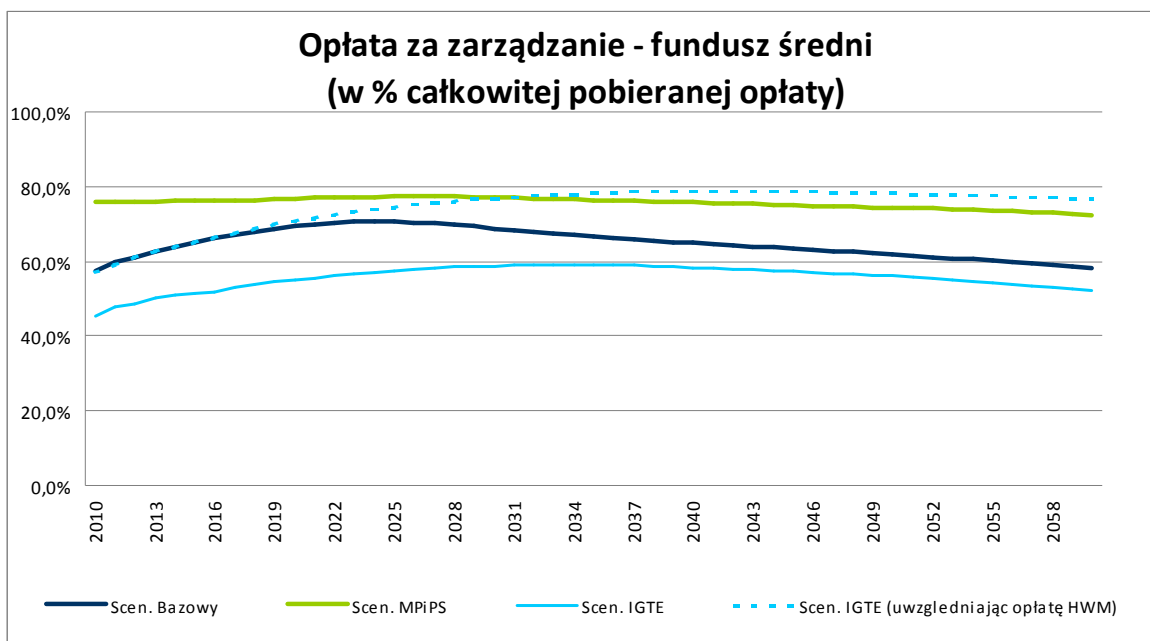
Za kryterium podziału na duże, średnie i małe fundusze przyjęta została wartość zgromadzonych aktywów netto za ostatni miesiąc według statystyk KNF (kwiecień 2010). Podział dokonany został według następującej reguły:

- Fundusze duże: ponad 15 mld zł aktywów,
- Fundusze średnie: aktywa w przedziale 5-15 mld zł
- Fundusze małe: do 5 mld zł aktywów.

Z uwagi na fakt, iż środki zgromadzone przez Amplico OFE znajdują się na granicy dużych i średnich funduszy, Amplico OFE zostało zakwalifikowane do grupy funduszy dużych. Poszczególne opłaty zostały przedstawione w procencie całkowitej pobieranej opłaty, tzn. łącznie opłaty za zarządzanie, opłaty od składki i HWM w przypadku scenariusza IGTE.

Pobierane opłaty – średnie fundusze OFE

Wykresy przedstawiają projekcję wysokości pobieranych opłat za zarządzanie i opłaty od składki dla funduszy o średnich aktywach.

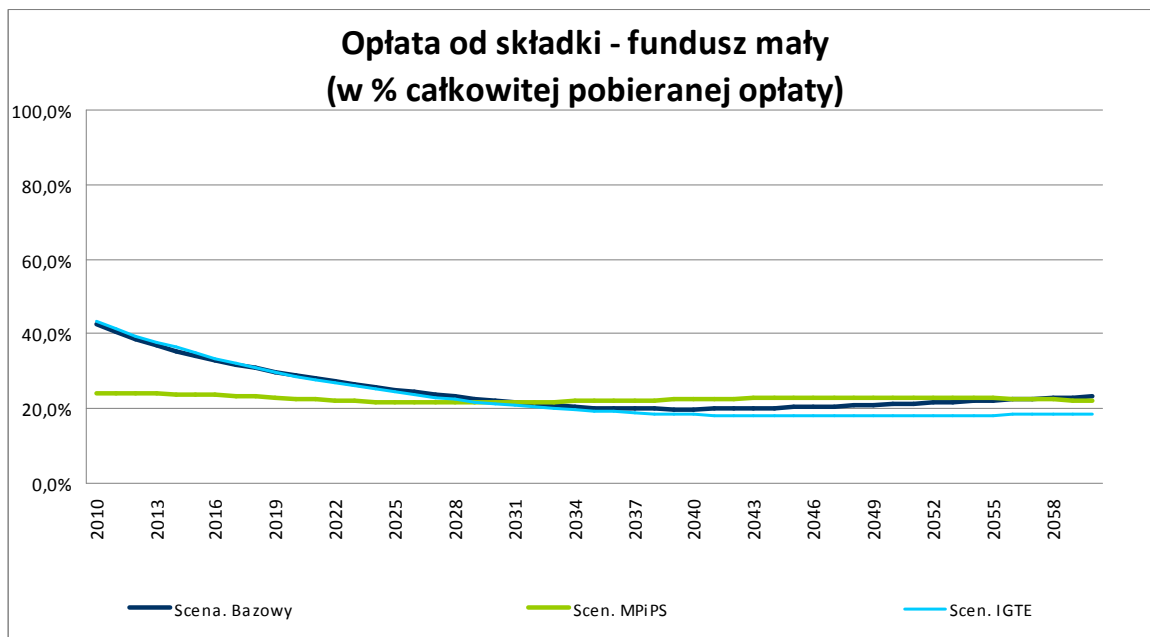
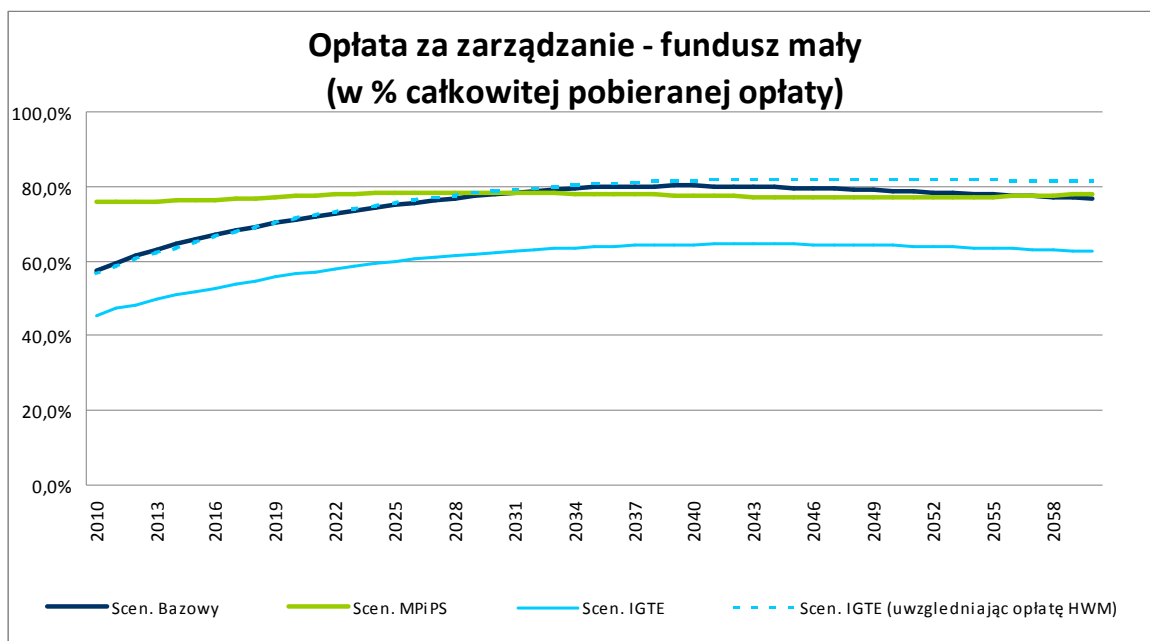

Komentarz:

- Fundusze średnie: aktywa w przedziale 5-15 mld zł.
- Poszczególne opłaty zostały przedstawione w procencie całkowitej pobieranej opłaty.

Pobierane opłaty – małe fundusze OFE

Analogicznie jak w przypadku dużych i średnich funduszy, wykresy przedstawia projekcję wysokości pobieranych opłat za zarządzanie i opłaty od składki dla funduszy o małej wartości zgromadzonych aktywów.

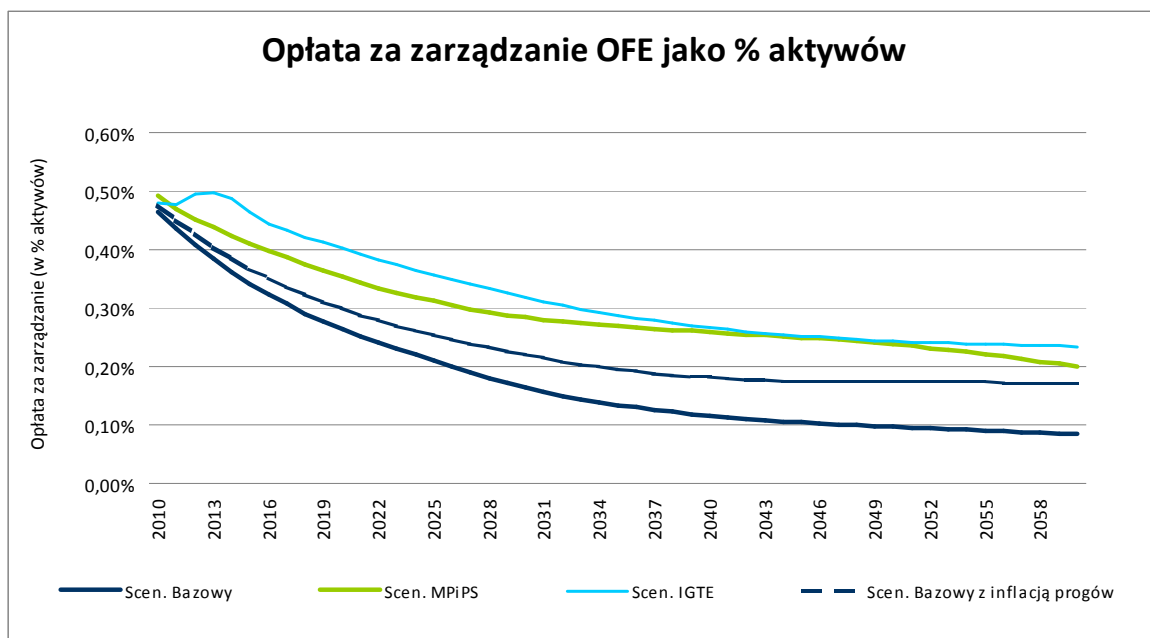

Komentarz:

- Fundusze małe: aktywa w przedziale 0-5 mld zł.
- Poszczególne opłaty zostały przedstawione w procentach całkowitej pobieranej opłaty.

Fundusze OFE – opłaty za zarządzanie

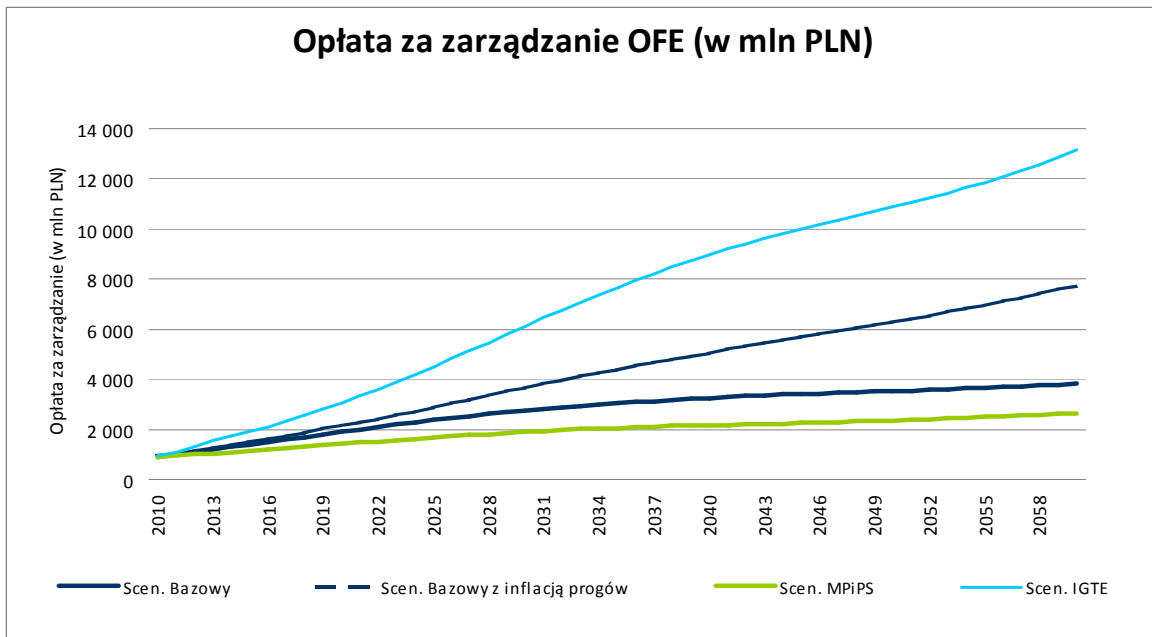
Wykres przedstawia projekcję wysokości opłat za zarządzanie aktywami OFE wyrażoną w % aktywów (przy uwzględnieniu HWM w scenariuszu IGTE).

Komentarz:

- Scenariusz MPiPS pokazuje większe niż scenariusz bazowy opłaty za zarządzanie, wyrażone jako procent aktywów funduszu. Dzieje się tak ze względu na aktualną strukturę opłat, w której opłata w % aktywów maleje wraz ze wzrostem poziomu aktywów. Z uwagi na fakt, że w scenariuszu MPiPS aktywa w filarze II są niższe (z powodu niższych składek przekazywanych do OFE), opłata w % aktywów pozostaje na wyższym poziomie.
- W scenariuszu IGTE opłaty za zarządzanie są wyższe niż w scenariuszu bazowym. Jest to konsekwencją nowo zaproponowanej struktury opłat, która a w szczególności znosi obowiązującą obecnie maksymalną kwotę za zarządzanie funduszami OFE.
- Wzrost opłaty za zarządzanie, wyrażonych jako procent aktywów funduszu w scenariuszu IGTE w pierwszych latach projekcji związany jest z podziałem funduszu A i stopniowym przesuwaniem środków do funduszu C. W konsekwencji, w początkowym okresie w obu funduszach zastosowanie mają opłaty dla niższych progów. Ponadto, opłata HWM jest wyższa w funduszu C, niż w funduszu A, ze względu na wyższy założony zwrot z inwestycji.

Wykres poniżej przedstawia projekcję wysokości opłat za zarządzanie aktywami OFE, wyrażoną w PLN.

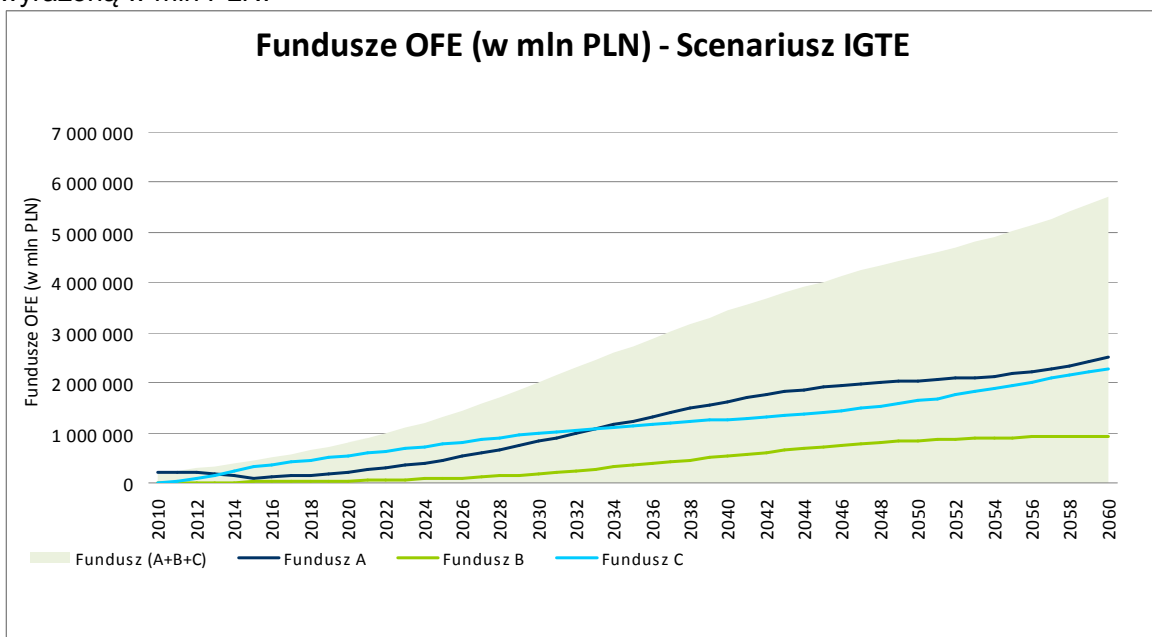

Komentarz:

- W scenariuszu MPIPS głównym powodem mniejszej opłaty za zarządzanie w porównaniu do scenariusza bazowego jest oczywiście mniejsza wartość samych funduszy.
- Opłata za zarządzanie jest najwyższa dla scenariusza IGTE. Są dwa powody: wzrost aktywów funduszy na skutek wprowadzenia modelu wielofunduszowego i inna struktura opłat, w tym zniesienie górnego ograniczenia kwotowego (gdyby założyć waloryzowanie progów w scenariuszu bazowym, różnica w opłacie jest już znacząco mniejsza).

Środki gromadzone w funduszach typu A, B i C

Wykres przedstawia projekcję środków zgromadzonych w funduszach typu A, B oraz C, wyrażoną w mln PLN.

Komentarz:

W początkowym okresie widoczny efekt stopniowego przesuwania aktywów z funduszu A do C.

ANALIZA WRAŻLIWOŚCI

Analiza wrażliwości – stopa zastąpienia

Tabela poniżej przedstawia wyniki przeprowadzonej analizy wrażliwości dla stopy zastąpienia na zmianę wybranych założeń (wyniki dotyczą roku 2030).

Stopa zastąpienia brutto* - członkowie OFE						
Zmiana w %	Scenariusz bazowy		Scenariusz MPiPS		Scenariusz IGTE	
Stopa wzrostu płac +25%	↓	-5,4%	↘	-3,2%	↓	-5,5%
Stopa wzrostu płac -25%	↑	6,6%	↗	3,7%	↑	6,7%
Umieralność +25%	↑	7,5%	↑	7,4%	↑	7,5%
Umieralność -25%	↓	-8,2%	↓	-8,1%	↓	-8,2%
Stopa procentowa +25%	↑	7,4%	↗	3,5%	↑	7,6%
Stopa procentowa -25%	↓	-5,8%	↘	-2,8%	↓	-5,95%
Premia za ryzyko równa 3%	→	-2,2%	→	-1,0%	→	-2,4%
Opłata za zarządzanie -25%	→	0,3%	→	0,2%	→	0,4%

* W roku 2030

Komentarz:

- Większy wzrost płac ma negatywny wpływ na stopę zastąpienia, gdyż efekt wyższego wzrostu wynagrodzeń nie przekłada się bezpośrednio na zwiększenie wyliczanej emerytury, a przynajmniej nie w takim samym zakresie.
- Zmiana umieralności wpływa na zmianę dalszego oczekiwanego trwania życia, które to wykorzystywane jest w kalkulacji emerytury. Większa umieralność oznacza mniejszą oczekiwaną liczbę wypłat emerytury, co prowadzi do wyższej emerytury.
- Zmiana stopy procentowej ma głównie znaczenie w filarze II, co wpływa na mniejszą wrażliwość dla scenariusza MPiPS. Podobnie jest w przypadku zmiany premii za ryzyko.
- Znacząca zmiana w opłacie za zarządzanie w bardzo niewielkim stopniu wpływa na wysokość stopy zastąpienia.

Analiza wrażliwości – aktuarialna wartość emerytur

Tabela przedstawia wyniki przeprowadzonej analizy wrażliwości na zmianę wybranych założeń dla aktuarialnej wartości emerytur (wyniki dotyczą roku 2030).

Stopa zastąpienia brutto* - członkowie OFE						
Zmiana w %	Scenariusz bazowy		Scenariusz MPiPS		Scenariusz IGTE	
Stopa wzrostu płac +25%	↑	22,1%	↑	27,2%	↑	21,9%
Stopa wzrostu płac -25%	↓	-17,4%	↓	-21,1%	↓	-17,3%
Umieralność +25%	→	1,0%	→	1,5%	→	1,0%
Umieralność -25%	→	-1,3%	→	-1,8%	→	-1,3%
Stopa procentowa +25%	→	1,3%	↓	-9,4%	→	1,5%
Stopa procentowa -25%	↗	2,8%	↑	12,3%	↗	2,7%
Premia za ryzyko równa 3%	↘	-3,3%	→	-1,1%	↘	-3,6%
Opłata za zarządzanie -25%	→	0,4%	→	0,2%	→	0,5%

* W roku 2030

Komentarz:

- Widać, że zmiana w zakładanym wzroście płac automatycznie przekłada się na wysokość emerytury. Efekt ten jest bardziej widoczny w scenariuszu MPiPS, gdyż emerytura z filaru I jest nieco silniej powiązana z wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń.
- Warto zauważyć, że zmiana w umieralności nie wpływa znacząco na wyniki. Dzieje się tak, ponieważ wartość aktuarialna uwzględnia w sobie zmianę śmiertelności, tzn. zmiana oczekiwanego dalszego trwania życia jest uwzględnione zarówno przy wyliczaniu emerytury, jaki w wyliczaniu wartości aktuarialnej. Podobnie jest ze zmianą w stopie procentowej z tym wyjątkiem, że w scenariuszu MPiPS zmiana stopy procentowej wpływa silniej na wyliczenie wartości aktuarialnej (poprzez czynnik dyskontujący), niż na wysokość emerytury.
- Podobnie jak poprzednio, warto zauważyć, że znacząca zmiana w opłacie za zarządzanie w bardzo niewielkim stopniu wpływa na wysokość wartości aktuarialnej emerytur.